

G. M. Kert 60-vuotias

G. M. Kert

Helmikuun 1. päivänä täytti 60 vuotta filologiatieteiden tohtori Georgi Martynovitš Kert, Neuvostoliiton tiedeakatemian Karjalan haaraosaston kielen, kirjallisuuden ja historian instituutin kielitieteen osaston johtaja.

Kert on syntynyt virolais-venäläiseen perheeseen Inkerinmaalla, jossa hän myös vietti lapsuutensa ja kävi koulunsa. Sodan jälkeen hän opiskeli Leningradin yliopistossa suomea ja sen sukukieliä D. V. Bubrihin johdolla. Loppututkinnon hän suoritti 1950, ja filologiatieteiden kandidaatiksi hän valmistui kolmivuotisen aspiranttikauden päätteeksi 1953. Hänen kandidaatinväitöskirjansa aiheena olivat suomen kielen infinitiivit. Seuraavana vuonna hän tuli tieteelliseksi työntekijäksi Petroskoin instituuttiin, jossa hänet 1961 nimitettiin nykyiseen toimeensa.

Jo ylioppilasvuosinaan Kert kiinnostui kuolanlapista, ja siitä tulikin hänen pääasiallinen työkohteensa Petroskoissa. Useilla tutkimusmatkoillaan hän on kerännyt venäjänlapin murteista suuren määrän kielioppi-, sanasto- ja tekstimateriaalia. Hän julkaisikin 1961 tekstikokoelman »Obraztsy saamskoi retši», joka sisäl-

tää satuja, tarinoita ja muisteluksia kildinlapin Lovozeron (Luujärven), Umbozeron (Umpjärven), Voronjen ja Teriberkan murteista sekä turjanlapin Tšalmnyvarren ja Jokangan murteista. Tekstit on varustettu venäjänkielisin käännöksin. Tämä kirja on arvokas lisä muuten kovin niukkoihin kuolanlappalaisiin tekstilähteisiin. Toinen merkittävä tulos pitkäaikaisesta kenttätöystä on 1971 ilmestynyt tohtorinväitöskirja »Saamski jazyk». Se on selkeästi jäsentyvä kildinlapin kielioppi, jossa myös muita venäjänlapin murteita pidetään silmällä. Esipuheessaan tekijä ilmoittaa seuraavansa lapin kielen analyysissään Moskovon lingvistikoulun ja Fortunatovin kieliopillista traditiota, jolla neuvostokielitieteessä onkin vankka asema.

Lukuisissa artikkeleissaan Kert on käsitellyt tutkimiaan lapin murteita monelta kannalta. Hän on kirjoittanut mm. kuolanlapin murteiden yhtäläisyyksistä ja eroista (»Osnovnye shodstva i razlitsija v saamskih dialektah Kol'skogo poluostrova», 1961), kildinlapin nomini- ja verbivartaloista (»Imennaja i glagol'naja osnovy v kil'dinskom dialektä saamskogo jazyka», 1962) ja lappalaisesta kirjallisuudesta (»Saamskaja pišmennost'», 1967). Myös paikannimet ovat olleet hänen kiinnostuksensa kohteina, ja 1976 hän julkaisi yhdessä N. Mamontovan kanssa kirjan Karjalan paikannimistä (»Zagadki karel'skoi toponimiki»). On syytä vielä mainita, että Kertin käsialaa on lappia koskeva jakso laajassa kokoomateoksessa »Osnovy finnougorskogo jazykoznanija» (1975). Viime vuosina Kert ja hänen johtamansa työryhmä ovat keskittyneet venäjänlapin, karjalan ja vepsän sanastojen vertailevaan tutkimukseen. Väliaikatietoja hankkeen edistymisestä on jo saatu mm. Turun fennougristikongressissa 1980 sekä Petroskoissa 1979 ja Jyväskylässä viime vuonna pidetyissä itämerensuomalaisen filologian symposiumissa.

Paitsi venäjänlapin ja itäisten itämerensuomalaisten kielten tutkijana Kert on

ansioitunut myös oppihistorioitsijana. Niinpä 1975 ilmestyi hänen kirjoittamansa 104-sivuinen Bubrihin elämäkerta. Hän on kerännyt laajan aineiston F. F. Fortunatovista ja varsinkin tämän suhteista Suomeen. Fortunatovhan oli kirjeenvaihdossa mm. J. J. Mikkolan ja E. N. Setälän kanssa. Sitä paitsi hänen nimensä liittyy vielä Karjalaankin: hän vietti kesiään Petroskoin lähellä sijaitsevassa Kosalmen kylässä, jonne hänet on myös haudattu.

Suomalaisten kollegojen keskuudessa Kert tunnetaan avuliaana, vieraanvaraisena ja huumorintajuisena ystävänä. Aikaansa ja vaivojaan säästämättä hän on auttanut monia meikäläisiä kielitieteilijöitä sekä Petroskoissa että sieltä alkaneilla tutkimusmatkoilla. Meiltä ei ole jäänyt salaisuudeksi sekään, että hänellä tieteen ohella on toinenkin intohimo, nimittäin pöytätennis, jossa hän on yltänyt sangen merkittäviin kilpailutuloksiin. Georgi Martynovitšin suomalaiset ystävät toivotavat Virittäjän kautta hänelle paljon onnea ja jatkuvaa menestystä niin tieteen saralla kuin yksityiselämässäänkin.

MIKKO KORHONEN